

טופס סילבוס

פריפריה ומרכז בתכנון עירוני

Marginality and Centrality in urban planning

סמסטר ב' תשע"ח

4 ש"ס

סוג המסגרת: סמינר לתואר שני

שם המרצה: ד"ר אדר' טליה מרגלית

טלפון:

דואר אלקטרוני: taliamar@post.tau.ac.il

חדר:

בניין:

שעות קבלה: לפי תאום טלפוני מראש

תיאור הקורס

בסמינר נעסוק ביחסי פריפריה ומרכז – ובמשמעותם בתכנון עירוני עכשווי, ישראלי ובכלל. מזה עשרות שנים עוסק המחקר העירוני בפערים בתוך ובין ערים, ועם הזמן נוספו מחקרים דיוניים שעסקו במיפוי דגמי התבדלות חברתית- מרחבית; באי שוויון ופערי ייצוג והשתתפות בתכנון העיר; בהשוואת המשאבים המגויסים לפיתוח ותכנון של אזורים שונים; באופן בו קבוצות שונות תופשות אחת את השניה, ואת עצמן מול השאר; בסקירת האופנים בהם גבולות- ממשיים ודמיוניים, מיוצרים, מועצמים או מוסטים; בהצגת מבטים הדדיים שונים ובמשמעותה התיאורטית; באחריות תכנונית ואזרחית בקנה מידה שונים. בכתיבה הביקורתית ניתן גם לזהות מספר כיווני עבודה אלטרנטיביים, שבעיקרם מכוונים לריכוך השפעות שוק, ליותר דמוקרטיזציה של התכנון ולזיהוי אפשרויות עבודה בתוך שבין ג'נטריפיקציה להזנחה באזורי שוליים. לכל אלו משמעות גדלה והולכת בחיי התכנון העכשווי. במהלך השיעורים נדון בהיבטים וברעיונות השונים תוך קישור בין כתיבה תאורטית- מקרי בוחן שונים- ושדה התכנון המקומי. השיעורים יכללו הרצאות, דיונים והצגת מאמרים בכיתה, וכן דיון במחקרים שכל סטודנטאית יפתחו בנפרד.

In this seminar we will learn and discuss the meanings and implications of marginality and centrality in urban planning. Urban researchers are constantly debating on the aspects of inter and inner-urban socio-spatial gaps. Studies have dealt with mapping urban segregation; with inequality and its implications on planning democracy and representation; with mutual contradictions in the ways urban groups conceive themselves against others; with borders as physical and imaginary urban constitutions; with stigma and change in urban divides; differences in socio-spatial regulations and allocations through planning, budgets and

development. Critical studies also present some alternative planning methods- that mainly aim at encouraging democracy, minimize market impacts and oppose the current binary of gentrification or neglect in the less affluent urban parts. While the issues are highly significant for current urban planners and architects, we will learn the different aspects by connecting between theoretical, empirical and local studies. The classes will include lectures, presentations of existing papers, and development of students researches.

דרישות הקורס

קריאה והצגת מאמרים בכיתה (בקבוצות/ יחידים), השתתפות בדיונים, הצגת תכנית מחקר בכיתה ובכתב, עבודה מסכמת (סמינר או רפרט)

מרכיבי הציון הסופי

הצגת מאמרים בכיתה והשתתפות פעילה בדיון 15%, הצגת תכנית מחקר אישית בכיתה ובכתב 25%, עבודה מסכמת 60%

נושאי הקורס

1 מבוא: פריפריה/ מרכז כמהות רב מימדית

פריפריה/ מרכז: דיונים תיאורטיים

2 הגמוניה וריבוד חברתי- מרחבי במחקר העירוני

3 שוליות ועוני בתיאוריה התכנונית: מבטים מבחוץ וקולות מבפנים

3 פריפריה גלובלית? חוקרים "מדרום" מאתגרים את התיאוריה התכנונית

4 חרות, שוויון, יכולות – שוליות ומגוון בתיאוריות של צדק מורכב ורב תרבותי

5 הגירה גלובלית ושאלות חדשות של זרות, שוליות והגמוניה בעיר

פערי אזרחות: ממצאים

6 משאבים וגודל: ערים קטנות, גדולות ובינוניות מול התכנון המדינתית

7 השקעות ציבוריות ומגמות פיתוח: פיתוח ותכנון בחלקי עיר שונים

8 השתתפות בתכנון: פערים בתוך העיר ובין ערים

9 השתתפות בפיתוח: תמריצים ויוזמות גדולות וקטנות למה ולמי

10 השתתפות במאבקי תכנון: מאבקים משותפים, נפרדים ומנוגדים

גבולות ואזורי שוליים: עבר הווה ועתיד

10 גבולות כנתק וכתהליך: התבדלות, סטיגמות, הרגלים ושינויים

לקריאה (נתון לשינויים)

- דהאן, י. (2007): תיאוריות של צדק חברתי, הוצאת האוניברסיטה המשודרת, משרד הביטחון.
- חתוקה ט.: קצוות פרומים: על מחיקה והבניה של גבולות, עיר ישראלית או עיר בישראל? שאלות של זהות, משמעות ויחסי כוחות, הקיבוץ המאוחד, 2006, עמ' 44-77
- חתוקה, ט. ופנסטר, ט. (2013) המתכננים, השיח התכנוני לאן? עורכות ט. חתוקה וט. פנסטר, רסלינג, תל אביב.
- יעקובי ח. (2006): על הזכות לעיר: (אי)-תכנון ומחאה מרחבית בעיר המעורבת לוד, בתוך: עיר ישראלית או עיר בישראל? שאלות של זהות, משמעות ויחסי כוחות, ח. יעקובי וט. פנסטר, עורכים, הקיבוץ המאוחד, 78-109.
- יפתחאל, י. וקדר, ס. (2000): על עצמה ואדמה: משטר המקרקעין הישראלי, תיאוריה וביקורת 16, הוצאת הקבוץ המאוחד, תל אביב.
- כרמון, נ.: שיקום עירוני: שלושה דורות של מדיניות והדגמתה בשכונות תל אביב-יפו, מתוך: מחקרי תל אביב-יפו, תהליכים חברתיים ומדיניות ציבורית, כרך ב', הוצאת רמות 1997.
- מונטרסקו ד. ופביאן ר. (2003): "כלוב הזהב"- ג'נטריפיקציה וגלובליזציה בפרויקט גבעת אנדרומדה, יפו, תיאוריה וביקורת 23, עמ' 141-178.
- מרגלית, ט. (2013) עסקה תכנונית, מתוך: המתכננים, השיח התכנוני לאן? עורכות טלי חתוקה וטובי פנסטר, רסלינג, 179-197.
- מרגלית, ט. (2014), תכנון ובניה בערי ישראל, פרק 9 מתוך: השלטון המקומי בישראל, בין המדינה, הקהילה וכלכלת השוק, בעריכת יגיל לוי ואתי שריג, הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 533-610
- פנסטר, ט. ושלמה, א. (עורכים) (2014), ערי המחר תכנון, צדק וקיימות היום, הוצאת הקבוץ המאוחד-קו אדום.
- נתי מרום (2010) מאה שנים של היבדלות, קהילות מתבדלות ומגודרות בתל אביב בפרספקטיבה היסטורית, קהילות מגודרות בישראל, אמנון להבי (עורך), הוצאת הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב, עמ' 169-214.
- דני פילק: פופולזם והגמוניה בישראל, רסלינג 2006.
- צפדיה, א. (2006): ישראליותן של ערי הפיתוח, עיר ישראלית או עיר בישראל? שאלות של זהות, משמעות ויחסי כוחות, הקיבוץ המאוחד, 2006, עמ' 191-215.
- קימרינג, ב. (2004): מהגרים, מתיישבים, ילידים, המדינה והחברה בישראל- בין ריבוי תרבויות למלחמת תרבות, עלמא עם עובד, תל אביב.
- קלוש, ר. ולו-יון י. (2000): הבית הלאומי והבית האישי: תפקיד השיכון הציבורי בעיצוב המרחב, תיאוריה וביקורת, במה ישראלית, גיליון מס' 16: מרחב, אדמה, בית, הוצאת הקיבוץ המאוחד
- Angoti T. (2013) The new century of the Metropolis, enclave Development and Urban Orientalism, Rutledge.
- Bernt M. and Rink D. (2010), 'Not Relevant to the System': The Crisis in the Backyards, International Journal of Urban and Regional Research, 34.3, 678-85
- Blomley N. (2003) Law, Property, and the Geography of Violence: The Frontier, the Survey, and the Grid, Annals of the Association of American Geographers, Vol. 93, No. 1, pp. 121-141

- Blomley, N. (2004) UNSETTLING the CITY, urban land and the politics of property, Routledge, New York and London.
- Breitung, W. (2011) Borders and the City: Intra-Urban Boundaries in Guangzhou (China), *Quaestiones Geographicae* 30(4): 55-61.
- Brenner N. and Theodore N. (2005), Neoliberalism and the urban condition, *CITY*, 9, 1, 101- 107.
- Brenner N., Marcuse P. and Mayer M. (2012): Cities for People, Not for Profit- Critical Urban Theory and the Right to the City, Rutledge.
- Carmon, N. (1999). Three generations of urban renewal policies: Analysis and policy implications. *Geoforum*, 30, 145–158.
- Carmon, N. and Fainstein S. (eds.) (2013), *Policy, Planning and People: Promoting Justice in Urban Development*, University of Pennsylvania Press.
- Edensor T. , Jayne M., (editors) (2012), *Urban Theory Beyond the West: A World of Cities*, Rutledge
- Fenster, T. and Kulka, T. (2016), WHOSE KNOWLEDGE, WHOSE POWER? URBAN REGENERATION PROJECTS WITH COMMUNITIES, *Geografiska Annaler: Series B*, 221-238.
- Kemp, A. and Raijman, R. (2004) Tel Aviv is not foreign to you: Urban Incorporation Policy on Labor Migrants in Israel, *International Migration Review* 38(1): 26-51.
- Jessop, B. and Sum, N. (2002) An Entrepreneurial City in Action, Hong Kong's Emerging Strategies in and for (Inter) Urban Competition, *Urban Studies* 37(12): 2287–2313.
- MacLeod G, (2002) "From Urban Entrepreneurialism to a 'Revanchist City'? On the Spatial Injustices of Glasgow's Renaissance", *Antipode* 602-625
- MacLeod, G. (2011), Urban politics reconsidered: Growth machine to post-democratic city? *Urban Studies*, 48(12), 2629–2660.
- Margalit, T. and Vertes, E. (2015) Plans, Promises and the invigorating socio-spatial frontline in Tel Aviv–Jaffa, *Planning Theory and Practice* 16(2): 226–247.
- Margalit T. and Alfasi, N. (2016), The undercurrents of entrepreneurial development: Impressions from a globalizing city, *Environment and Planning A*, Vol. 48(10) 1967–1987.
- Mele, C. (2013), Neoliberalism, Race and the Redefining of Urban Redevelopment, *International Journal of Urban and Regional Research*, 37.2 , 598–617.
- Peck, J., Theodore, N. and Brenner, N. (2009) Neoliberal Urbanism: Models, Moments, Mutations, *Urbanism* XXIX(1): 49-66.
- Peck, J., Theodore, N. and Brenner, N. (2013) Neoliberal Urbanism Redux? *International Journal of Urban and Regional Research* 37(3): 1091-1099.
- Purcell, M. (2007) City-regions, neoliberal globalization and democracy: A research agenda, *International Journal of Urban and Regional Research* 31(1): 197–206.
- Ram U. (2003), "Glocommodification: How the Global Consumes the Local – McDonald's in Israel", *Current Sociology* 52. 2, 11-31.
- Rast, J. (2012) Why History (Still) Matters: Time and Temporality in Urban Political Analysis, *Urban Affairs Review* 48(3): 1–34.

- Sager, T. (2011) Neo-liberal urban planning policies: A literature survey 1990–2010, *Progress in Planning* 76: 147–199.
- Sandercock, L., (1998). *Towards Cosmopolis: Planning for multicultural cities*, Wiley.
- Sklair, L. & Gherardi., L. (2012) Iconic architecture as a hegemonic project of the transnational capitalist class, *City*, 16(1–2), 57–73.
- Smith, N. (2002) *New Globalism, New Urbanism: Gentrification as Global Urban Strategy*, *Antipode* 34(3): 427–450
- Swyngedouw, E. Moulaert, F. and Rodriguez, A. (2002), *Neoliberal Urbanization in Europe: Large-Scale Urban Development Projects and the New Urban Policy*, *Antipode*, 34. 3, 542-577(36).
- Tarazona Vento, A. (2016) *Mega-project meltdown: Post-politics, neoliberal urban regeneration and Valencia's fiscal crisis*, *Urban Studies* 1–17, DOI: 10.1177/0042098015625025
- Van Houtum, H. and Strüver, A. (2002) *Borders, Strangers, Doors and Bridges*, *Space & Polity* 6(2): 141–146.
- Yiftachel, O. (1999), 'Ethnocracy': The Politics of Judaizing Israel/Palestine', *Constellations*, 6 (3), 364–391.
- Yiftachel O. Huxley M. (2000), *Debating dominance and relevance: notes on the 'communicative turn' in planning theory*, *International Journal of Urban and Regional Research* 24: 907 – 913.
-